

5T 2017 - bredare, djupare och närmare

5T-projektet är tidsmässigt halvvägs mot 2020. Tre år ligger bakom oss och tre år ligger framför oss.

Just nu pågår bearbetning och sammanställning av alla data från första fasen, 2014-2016.

Det arbetet ska vara klart till 1 oktober i år. Mer om detta i kommande nummer.

Här berättar vi om planerna för 5T fas 2 som rullade igång nu i vår. Ett 5T som blir bredare, djupare och närmare.

Undertecknad kommer att gå i pension den 30 september i år. Min uppgift fram till dess är att knyta ihop påsen för den nu avslutade fas 1 av 5T, åren 2014-2016.

Ny ansvarig för 5T och fas 2 är Otto Nielsen som redan under första fasen varit starkt involverad i den danska delen. Otto är också sedan tidigare van vid både svenskar och arbete

på den svenska sidan. Otto bor strax söder om Köpenhamn vilket ger god biltillgänglighet till betodlingen i både Danmark och Sve-

Handskörd på sex platser...

...har jämförts med direktleverans

rige. Därtill utmärkt flygtillgänglighet till övriga 5T-länder.

Bredare – till sju länder

5T startade 2014 som ett dansksvenskt projekt med fem gårdar i varje land. 2016 tillkom två gårdar i Tyskland. Inför starten av fas 2, nu 2017, ökas antalet gårdar i Tyskland till fyra samtidigt som projektet introduceras med en till två gårdar per land i resterande Nordzucker-länder dvs. Polen, Slovakien, Litauen och Finland.

Det skapar ännu bättre förutsättningar för lärande över gränserna och vi hoppas och tror att denna breddning också ska kunna skapa mervärde för dig som betodlare i Sverige eller Danmark.

Djupare – hur då?

5T-ytan i fas 1 har typiskt omfattat tre sprutdrag från vändteget till vändteget på varje gård.

En av grundtankarna i 5T har varit, och är fortsatt, att verka för att det enskilda fältets potential för sockerskörd utnyttjas så bra som möjligt. Du känner nog igen begreppet ”stänga gapet”.

Vi fokuserar på gapet mellan vad som växer i fält och vad som faktiskt når fabriken. Under de tre gångna åren har vi mätt detta gap genom att jämföra slutskörden i sex handskördade ytor jämnt fördelade över 5T-ytan med maskinskörd och direktleverans av en bil med släp från vart och ett av de tre sprutdragen. Se bilder.

Vi tänker oss framöver en djupare undersökning som innebär att i första hand odla- ren identifierar en ”god” och en ”sämre” yta inom sitt 5T-område på fältet. Denna lägger vi inte fast förrän i maj-juni månad. I dessa ytor placerar vi fortsatt sex rutor för handskörd, tre i ”god” och tre i ”sämre”. Det kommer att ge oss ännu bättre information om variationen i fältet. Samtidigt läggs mer krut på att reda ut varför uppkomst och tillväxt sviktar på delar av fältet.

NDVI-mätning med reflektansmätare blir ett viktigt verktyg för att följa tillväxten. I första hand fram till full radtäckning men även senare som indikator på minskad förmåga att fånga ljus, till exempel i

form av torka eller bladsvampangrepp.

När det gäller mätningen av odlarskörd till fabrik lämnar vi konceptet med tre direktleveranser till förmån för maskinskörd av hela 5T-arealen. Betorna tippas i stuka och går över rensverk/renslastare, i linje med det nya avtalet.

Närmare fler odlare

En lärdom från fas 1 i både Sverige och Danmark är att kunskap, motivation och inspiration måste vidare – närmare, om inte alla, så åtminstone många fler odlare. 5T-projektet är till för alla.

Som deltagare i 5T får du ökat fokus på din betodling. Du får siffror på väder, marken, dina åtgärder, din tillväxt och din slutskörd. Allt detta i jämförelse med övriga 5T-odlare. Därtill kommer löpande

Tillväxtvariation från 5T fas 1

På varje gård handskördades sex parceller inom 5T-ytan. På dessa relativt jämna fält handskördades som medel över tio gårdar och tre år 97 ton betor per hektar i den sämsta rutan mot 117 i den bästa. En skillnad på 17 ton per hektar. Varför?

En reflektansmätare ger en bra bild av mängden grönt på fältet. Otto Nielsen håller i handtaget. Bäst upplösning har en handburen mätare. Det går fort och är enkelt. Flera mätningar ger en bra bild av tillväxten fram till radtäckning. Mätning på traktor, drönare eller satellit kan också vara intressant.

kontakter och möten, både i fält och på sal. Tillsammans driver detta dig och din betodling mot högre sockerskörd och bättre lönsamhet.

Hur mer till fler?

Vi har under de gångna tre åren jobbat på flera fronter

1. Vi skriver i Betodlaren.

Sedan starten av 5T 2014 hittar du en 5T-artikel i varje nummer. De finns också på www.nordicbeet.nu.

2. Du kan följa 5T på www.sockerbetor.nu.

Bilder, text, filmer, grafer och diagram visar vad som händer, hur det växer och vad vi skördar.

3. Sommarmöte på 5T-gård. Varje år i juni blir du som odlare inbjuden till sommarmöte på en 5T-gård. I år träffades vi hos Magnus Rafsten i Tofta utanför Landskrona den 12–13 juni. Sedan 2015 håller vi även ett höstmöte i september-oktober. Till detta kommer 5T-info

på Nordic Sugars och NBRs vintermöte.

Efter tre år känner vi: "Det finns mer att hämta för fler". Så hur kommer vi närmare fler?

Det vi redan gör ska vi försöka göra ännu bättre. Men vägen framåt är inte bara mer av samma.

En sak som karakteriserar alla 5T-odlare är att de ofta och regelbundet besöker sina betfält. Kan nyckeln till framgångsrik betodling ligga i att man gör just detta?

- Självt kommer ut och bevakar och lär av utvecklingen i sitt eget betfält.
- Får satta siffror på det som händer.
- Till det får lättillgänglig information om hur man ligger till i förhållande till andra.
- Kan mötas och dela sina erfarenheter med kollegor som precis som du inte bara vill vidare utan också framåt i sin betodling.

Under 2017 vill vi prova och utveckla denna fjärde väg att komma närmare fler med 5T. Vi kallar konceptet 5T+.

Det lanserades på årets vintermöte i både Danmark och Sverige i lite olika tappning. Vi sökte runt 30 deltagare i varje land. Den kvoten fylldes på ett par dagar i båda länderna. Du kan läsa mer om 5T+ i svensk tappning i en annan artikel här i Betodlaren.

Är vi på rätt väg?

Tänker vi rätt? Gör vi rätt saker på rätt sätt? Välkommen med dina synpunkter!

Robert Olsson,
NBR Nordic Beet Research

Otto Nielsen,
NBR Nordic Beet Research